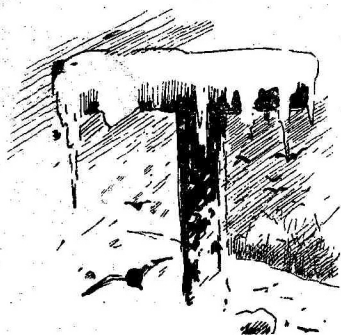

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΣΙΕΛΕΓΚΑ

Στὸν κ. Σ. Κανέλλη, ἰατρὸν

ΟΝ. θυμᾶμαι ἀλό-
μα τὸν καημένον
τὸν Τσιέλεγκά
μας. τὸν γέρο—
Κούσιο, σὰ νὰ
εἶταν χτές, ἂν κι'
ἀπὸ τότε πέρασαν
τριάντα σύγχορμα
χρόνια.

Εἶταν ὀγδοῆντα
πέντε χρονῶν, κι' ἀπάνω, ὁ γέρο—Κούσιος, ἀλλὰ
δὲν τοῦ ἀποφαίνονταν οὔτε γιὰ πενήντα. Τὰ μαλ-
λιά του καὶ τὰ μουστακόγενά του δὲν εἶχαν ἀσπρίσει
ἀκόμα, οὔτε τὰ μισά, τὸ κορμί του εἶταν ἀκόμα
ἴσιο σὰν κυπαρίσσι, κι' ὅσο ἀνήφορος κι' ἂν εἶταν,
ἔταν ἀνεβαίναμε τὸν κράκουρα τοῦ Βραδέττου, δὲν
καβαλλήχουσε ποτέ. Μπορῶ νὰ πάρω ὄρκο, ὅτι ὁ
γέρο—Κούσιος ὁ Τσιέλεγκάς μας δὲν εἶχε καθα-
ληξέψει ποτέ στὴν ζωὴ του. Πάντα ὅταν εἴμαστε
στὸ ξεκαλοκαιριό, κοιμῶνταν ὑστερνὸς καὶ ξυπνοῦσε
πρῶτος. Χειμῶνα καλοκαιρι δὲν κοιμῶνταν τεν-
τωμένους, ἀλλὰ ἀκκουμπημένους κάπου, εἴτε σὲ χον-
τρὸ κούτσουρο, εἴτε σὲ καρδάρι, εἴτε σ' ἄλλο τι,
ἔχοντας γιὰ προσκέφαλο τὸ ζερβί του τὸ χέρι καὶ
στρῶμά του καὶ σκέπασμά του τὴν κάππα του.

Εἶταν εὐλογημένη ψυχὴ ὁ γέρο—Κούσιος, ὁ
Τσιέλεγκάς μας. Ὅλους τοὺς ὑποδέστερους του
τοὺς θεωροῦσε σὰν παιδιὰ του κι' ὅταν ἔρχονταν
στὴν ἀνάγκη νὰ κάνη καμμιὰ παρατήρηση, νὰ
εἰπῆ κανένα ψυχρὸ λόγο—ἀγιο τὸ χῶμά του—καὶ
τότε ἀκόμα ἔσταζε μέλι ἀπὸ τὸ στόμα του.

Ἐμένα μ' ἀγαποῦσε πολὺ—πολύ, ὄχι γιὰτ' εἴ-
μουν παιδί τ' ἀφεντικοῦ του, ἀλλὰ γιὰτὶ τὸν σέ-
βομουν καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ μοῦ λέγῃ ἱστορίες.
Καὶ πόσο ἀγαποῦσε ὁ μακαρίτης νὰ λέγῃ ἱστορίες
τῆς ζωῆς του, κι' ἄρχιζε τὲς ἱστορίες του ἀπὸ
ὅταν εἶταν μικρὸ παιδί, ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη ποῦ
ζοῦσε. Ἄν εἶταν γραμματισμένος κι' ἔγραφε τὰ
ὅσα εἶδε καὶ πέρασε, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ πήρε στὸ
χέρι τὴν ἀγκλίτσα, παιδί ἑφτά χρονῶν ἀπάνω—
κάτω, θάρκιανε ἓνα βιβλίο μὲ χίλια φύλλα, ποῦ
καθ' ἑνὸς θὰ τὸ διάβαζε μ' εὐχαρίστηση. Ἦθελες
δέκα τέσσερα αὐτιά νὰ τὸν ἀκοῦς, ὅταν δηγῶν-
ταν τὲς κακοκαιρίες, ποῦ κατέβαζαν τὰ ποτάμια

καὶ πνίγονταν οἱ ὁρῆμοι, καὶ τραντάζονταν τὰ ρι-
ζοθέμελα τῆς γῆς ἀπὸ τὲς μπουμπουναριῆς τῶν
ἀστροπελεκιῶν. Ἡ πάλε, ὅταν ρίχνονταν οἱ λύ-
κοι λιμασμένοι στὰ μαντριά, κι' αὐτὸς ἀνεβαίνε
ψηλὰ στὰ δέντρα γιὰ νὰ γλυτώσῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνο,
ποῦ μ' εὐχαριστοῦτε πλεῖστο εἶταν, ὅταν μοῦ
διηγῶνταν πῶς τὸν εἶχαν πάρει μιὰ μέρα οἱ Ἐω-
τικιῆς, καὶ τὸν φύλαξαν κλεισμένον στὰ σπήλια τοὺς
ἕξι μῆνες καὶ πλεῖστο.

Ὁ ἥλιος τοῦ Ἄλωναριοῦ εἶχε βγῆ πολὺ καυ-
τερὸς ἓνα πρωῒνὸ, ὅταν τὸν εἶδα ν' ἀναβαίνει τὸν
κακοτρόχαλο δρόμο γιὰ τὴν στρουγγα, ὄχι πετα-
χτά, ὅπως ὄλες τὲς ἄλλες φορές, ἀλλὰ ἀνάγαλια—
ἀνάγαλια. Ἐρχόντας, καλημέρησε ξέκαρδα κι' ἀκ-
κούησε στὸ στρουγκολίθι σὰν ἀγκουσεμένος.

— Τί ἔχεις ; Τοῦ εἶπα...

— Δὲν μπορῶ ...

Μοῦ ἀπολογήθηκε...

Μοῦ φάνηκε παράξενη ἢ ἀπόκρισή του !

Αὐτὸς ἄρρωστος, ποῦ καυχιῶνταν, ὅτι δὲν εἶχε
εἰπῆ ποτέ κεφάλι στὰ ζωὴ του ;

Πολλὲς φορές, κοροιδιεύοντας ὅσους ἄρρωστοῦ-
σαν καὶ γύρευαν γιὰτρικά, ἔλεγε :

— « Ἐγὼ θὰ πεθάνω γερός ! »

Ἄρχισε νὰ μὲ πιάνη μιὰ κακὴ προαίτηση. Μοῦ
φαίνονταν ἐκεῖ δὲ ἀκκουμπισμένος σὰν γκρεμισμένος
πύργος, κι' ὅτι δὲν θὰ τὸν ξανάβλεπα ὀρθό. Τὴν
προαίτησή μου τὴν δυνάστευαν πλεῖστο καὶ τὰ
τρία σκυλλιά, ὁ Μοῦργκας, ὁ Γκεσοῦλης κι' ὁ Κο-
ράκης, ποῦ κάθονταν στὰ πισινὰ γύρα του καὶ τὸν
κῦτταξαν μὲ μιὰ λύπη ζωγραφισμένη μέσα στὰ μά-
τια τους.

— Θέλ' (τοῦ εἶπα) νὰ σὲ τρίψωμε ;

— Ἄχ ! (Μοῦ ἀπολογήθηκε). Δὲ μὲ πονάει τὸ
κορμί γιὰ νὰ μὲ τρίψετε.

— Ἰότε, τί ἔχεις ; Τί σὲ πονεῖ ;

Τὸν ξαναρώτησα.

— Φωτιά στὸ κεφάλι μου ! (Μοῦ ξαναπολογήθηκε).
Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ σκουιστῇ τὸ κεφάλι μου ..., Τί
κακὴ ποῦν' ἡ ἀρρώστεια !

— Καρδιά, καὶ θὰ περάσῃ...

Τοῦ εἶπα.

— Τί καρδιά, (Μοῦ ματαξαναπολογήθηκε) ποῦ
εἶμαι χαμένος !...

— Νὰ στείλωμε στὰ Γιάννινα γιὰ γιαιτρικά ;
 Τὸν μχταξαναρῶτησα.

— Στὰ Γιάννινα ! (ἀπολογήθηκε). Τί λές, παιδί μ' ; Νομίζεις, ὅτι μπορῶ νὰ βαστάξω ἐγὼ δυὸ μερόνυχτα, ποῦ χρειάζεται νὰ πάη κ' νᾶρθη ὁ ἄνθρωπος στὰ Γιάννινα.

— Γιατί ὄχι ! (Τοῦ ἀπολογήθηκα) ἔτσι πεθαίνουν ὁ κόσμος ;

— Νὰ σοῦ εἰπῶ... (μοῦ εἶπε) ἂν εἶνε νὰ βαστάξω δυὸ μερόνυχτα ἔτσι, κάλλια θάνατος αὐτῆ τῆ στιγμῆ...

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπῆ, ἐξακολούθησε :

— Μωρὲ τὸ ἔρημο, τί θά εἶπῃ ἀρρώστεια !

Κι' ἔκανε τὸ σταυρὸ του.

Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ βογγᾷ καὶ ξαπλώθηκε καταγῆς.

— Βάλε μου κάτι γιὰ προσκέφαλο...

Μοῦ εἶπε.

Δίπλωτα ἓνα σκουτί, ποῦδρα πρόχειρο καὶ τοῦ τῶδπλα

— Ἐχε τὴν εὐκὴ μου...

— Θέλεις νὰ σοῦ στρώσωμε τίποτε, τὸν ρώτησα πάλι, νὰ μὴν εἶσαι ξαπλωμένος στὰ χώματα;

Με λίγη ὥρα μοῦ ἀπολογήθηκε βαρετά.

— Ὅπως θέλ'ς παιδί μ'.

Κι' ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Τὴν στρωσα μιὰ βελόντζα διπλὴ στὸ ἰσιώτερο μέρος καὶ τὸν ἔκραξα :

— Σήκου νὰ ξαπλωθῆς στὸ στρωμένο, ἐκεῖ-δὰ.

"Ἀνοιξε τὰ μάτια του καὶ μοῦ ἀποκρίθηκε.

— Δὲν μπορῶ νὰ σηκωθῶ μόνος μου... Θέλω βοήθεια. Ξέρ'ς πῶς εἶμαι ; Σὰ νᾶχω πέσει ἀπὸ τὴν κορφή τοῦ δένδρου..." Ἐτσι εἶνε τὸ κορμί μου ξεκλειδωμένο.

Μόνος μου δὲ μποροῦσα νὰ τὸν σηκώσω, κι' εἶταν ἀνάγκη νὰ φωνάξω κάποιον ἀπὸ τοὺς ἄλλους πιστικούς μας, γιατί ἡ ὥρα γιὰ τ' ἄρμεγμα, ποῦ θᾶθγαιναν στὴν στρούγκα πεντέξη πιστικοί, εἶταν μακριὰ ἀκόμα.

Βγήκα παρῆξ ἀπὸ τὴν στρούγκα νὰ ἰδῶ κανέναν πιστικὸ στὴν πλαγιά. Ἀντίκρουσα τὸν Κώτσιο ἀπὸ τὰ στέρρα καὶ τὸν Τσίλια ἀπὸ τὰ γαλάρια, ποῦ κάθονταν σ' ἓναν ψηλὸ βράχο καὶ κουβέντιαζαν. Παρέκει εἶταν κι' ὁ Κίτσιος ποῦ φύλαγε τὰ βαρβάτα καὶ λάλαε τὴ φλογέρα του μέσα σ' ἓνα γούπατο κι' ἀγολοῦγε γύρα του τὸ λάκκωμα ἀπὸ τὴ γλυκάδα καὶ τὴν ἀρμονία τῆς φωνῆς της.

Φωνάζω δυνατὰ :

— Ὠωωωωρὲ Κώτσιο ! Ὠωωωωρὲ Τσίλια !

Οἱ πιστικοὶ ἄκουσαν κι' ἀπολογήθηκαν ;

Ἐεεεεεε !

— Ἐλάτε ἀπάνω γλήγορα !

Τοὺς φώναξα προσταχτικά, γιατί καὶ οἱ δύο εἶταν ἀπὸ τοὺς δικούς μου τοὺς πιστικούς κι' ὄχι ἀπὸ τοὺς πιστικούς τῶν συντρόφων.

— Τί τρέχει ;

Φώναξε ὁ Τσίλιας.

— Ἐλάτε ἀπάνω γλήγορα σᾶς λέω.

Τοὺς ἀπολογήθηκα.

Οἱ δυὸ πιστικοὶ ἔκαναν τὸν ἀνήφορο σὰ ζαρκάδια, κι' ἔταν ἔφτασαν κοντὰ μου μ' ἐρώτησαν παλι :

— Τί μᾶς θέλ'ς ;

— Ἀρρώστησε ὁ Τσιέλεγκας...

Τοὺς ἀποκρίθηκα.

— Δόξα σοὶ ὁ Θεὸς (ξεφώνησε ὁ Κώτσιο) π' ἀρρώστησε μιὰ φορὰ κι' αὐτὸ τὸ ζλάπ' ! Ὀὐλ' μας ἀρρωσταίναμε, ποῖος ἀφαλὸ, ποῖος κεφάλ', ποῖος κορμί, ποῖος δούλεμα κι' αὐτὸς, ὁ κόρκακας ἕκατὸ χρονῶν κοντεύει, κι' εἶνε σίδερο !

— Τί λές, ὦρ ἀνόητε ; (τοῦ εἶπα) Φχαριστήθηκες ποῦ ἀρρώστησ' ὁ Τσιέλεγκας μας ;

— Ἄς ἀρρωστήσ' κι' αὐτὸς μιὰ φορὰ, σὰν ἄνθρωπος !

Μοῦ ἀπολογήθηκε ὁ πιστικὸς μὲ ἀπάθεια.

Οἱ τρεῖς μχζὺ σηκώσαμε τὸν Τσιέλεγκα, τὸν ἀποθέκαμε ἀπάνω στὴ στρωμένη βελόντζα, καὶ τὸν σκεπάσαμε μὲ τὴν κάππα του.

— Θέλ'ς, (τὸν ρώτησα) νὰ σοῦ ρίξωμε ἀκόμα μιὰ βελόντζα ;

— Ὅχι παιδί μ' (μοῦ ἀπολογήθηκε) δὲν θέλω τίποτα. Μόνο νὰ μῶχετε ἐδῶ κοντὰ τὸ βουτσέλλ' μὲ τὸ νερὸ... Φωνάξτε καὶ τὸ Κολιὸ νὰ κάθετε ἐδῶ στὸ κεφάλι μ' νὰ τὸν διατάξω σ' ὅτι χρειᾶ.

Ὁ Κολιὸς εἶταν ἓνα πιστικοῦδι καμμιὰ δεκαριά χρονῶν, ποῦ πήγαινε μὲ τὰ ζυγούρια, σὰ νὰ ποῦμε ὑπεράριθμος, ἂν κι' ἔκανε τόσες δουλιές τὸ καημένο, εὐκολαίνοντας τὸν ἓνα καὶ τὸν ἄλλο σ' ὄλη τὴν στάνη.

Ἐκείνη τὴ στιγμῆ ἀνηφοροῦσε κι' ὁ Κολιὸς γιὰ τὴν στρούγκα.

— Περβάτα γλήγορα, ὦρὲ ! Τοῦ φώναξα.

Τὸ παιδί ἀνάγκασε τὰ βήματά του καὶ σὲ μιὰ στιγμῆ εἶταν μπροστὰ μου. Τότε οἱ δυὸ οἱ πιστικοὶ ἔκαναν τὸν κατήφορο, λέγοντας μ' ἓνα στόμα.

— Περστικά, γεροτσιέλεγκα. Αὔριο νὰ σὲ βροῦμε καλά...

Ὁ Τσίλιας, σὰ νὰ ληαμόνησε κάτι, ξαναγύρισε καὶ μῶκανε νεῦμα ἀπὸ μακριὰ νὰ πάω σιμὰ του. Πήγα ἀμέσως κι' ἀκούω νὰ μοῦ λέη :

— Νὰ στείλ'ς κανένα στὸ χωριὸ νὰ φέρη τὸν παπᾶ νὰ τὸν μεταλάβη τὸν γέρο, γιατί δὲν εἶνε καλά... Μᾶς φέγει αὔριο ὁ γέρος.

— Πῶς τὸ ξέρ'ς ;

Τὸν ρώτησα ἐπιπληχτικά καὶ μὲ ταραχὴ !..

Πῶς τὸ ξέρω ; Αὐτοὶ οἱ γέροι, βαστοῦν-βαστοῦν κι' ἄμα πέσουν καταγῆς, πέφτουν μιὰ καὶ καλά καὶ πᾶν στὴ δουλειὰ τους. Ἐπειτα δὲν εἶδες ποῦ εἶνε ἀνοιωτος ; Τί λέει ὁ λόγος ; « Ἄλλοι στὸ νιδὸ ποῦ δέρονται στὸ γέρο ποῦ κοιμᾶται ». Δὲ μ' ἀρῆσει καθόλου αὐτό. Ὅταν ὁ ἀρρωστος γέρος ἡσυχάζη ἔτσι, μυρίζε χωματῆλα .Βράστ' του στᾶρι !

Ἐστερα ἀπὸ λίγη σκέψη, τοῦ εἶπα :

— Δὲν πᾶς ἐσύ, ὦρὲ Τσίλια γιὰ τὸν παπᾶ στὸ χωριὸ ;

— Ὅπως ὀρί'εις (μοῦ ἀπολογήθηκε). Πηγαίνω.

— Πάρε κι' ἓνα μουλᾶρι (τοῦ εἶπα). Ποῦ μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀναβῆναι αὐτὰ ἔδῶ τὰ κράκουρα πεζὸς !

— Πέρνω κι' ἓνα μουλᾶρι...

Μοῦ ἀποκρίθηκε κι' ἔφυγε τὸν κατήφορο σὰ φάντασμα.

Γύρισαν στὴ στρούγκα, κοντὰ στὸν ἀρρωστο τσιέλεγκά μας. Τὸ παιδί, ὁ Κολιὸς κάθονταν πλάγι στὸ κεφάλι του, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ταραζόνταν καθόλου. Καὶ τότε-κάποτε γύρευε τὸ βουτσέλλι νὰ πιῆ νερὸ καὶ τίποτε ἄλλο.

(Ἐπεται συνέχεια)